

Đề bài

**Bàn về lợi ích
và hứng thú của
việc tự học.**

Bài làm

“Học, học nữa, học mãi” câu nói nổi tiếng của nhà lãnh tụ mác-xít vĩ đại V.I. Lê nin đã chỉ ra tính chất lâu dài, theo suốt cuộc đời của việc học tập đối với mỗi con người. Song, người ta không thể suốt đời mời thầy về dạy học hay rủ nhau học nhóm năm này qua năm khác. Vậy, tự học phải là cách thức học lâu dài, chủ đạo trong việc học tập. Tự học mang lại nhiều lợi ích và tạo ra những hứng thú rất đặc biệt.

Ai cũng biết học tập là một yêu cầu bắt buộc của xã hội đặt ra cho mỗi người. Đứa trẻ sinh ra, một vài tháng sau phải học lẫy, học bò, học đi. Rồi cùng với đó là học ăn, học nói, học gói, học mở, học chữ,... Không học không thể hòa nhập xã hội. Không học không thể kiếm sống, không thể tồn tại. Ngày nay tại nhiều thành phố, người ta khó có thể có được một nghề nghiệp ổn định nếu không có tấm bằng THPT.

Vậy học là gì? Đó là quá trình con người lĩnh hội các tri thức, kĩ năng, kĩ xảo để biến chúng thành vốn sống của mình. Hiển nhiên, càng học nhiều vốn sống càng lớn, càng có khả năng đáp ứng các yêu cầu xã hội. Giáo sư Nguyễn Cảnh Toàn khẳng định: “Học để biết, học để học cách học, học để sáng tạo, học để tồn tại và để cùng chung sống”.

Con người có nhiều cách học. Cách phổ biến nhất là học theo hình thức lên lớp. Theo đó lớp học sẽ gồm một số học sinh nhất định (thường là từ 20 đến 40 em) do giáo viên có tri thức, kinh nghiệm giảng dạy hướng dẫn. Cách học này cho phép cùng một lúc truyền đạt tri thức cho nhiều học sinh. Song lại có hạn chế là không đáp ứng nhu cầu và khả năng học tập cho từng cá nhân. Có em muốn học sâu hơn, nâng cao hơn. Cũng có em chưa tiếp thu được hết bài học. Mặt khác, hình thức này cũng khó phát huy hết sự chủ động, sáng tạo của mỗi học sinh do bị gò ép về mặt thời gian.

Bên cạnh đó còn có cách học nhóm. Một số học sinh tự tập trung lại cùng tìm tòi trao đổi để phát hiện tri thức mới hay củng cố tri thức cũ. Cách học này bên cạnh những ưu điểm cũng nảy sinh hạn chế là người học không chủ động về thời gian. Mặt khác nhiều khi gây tính ý lại ở một số người học.

Trong mỗi tương quan so sánh ấy, phương pháp tự học bộc lộ nhiều lợi ích và hứng thú.

Tự học – đúng như tên gọi là tự thân học tập, tự thân tổ chức cách hoạt động để lĩnh hội tri thức. Dĩ nhiên quá trình đó có sự hỗ trợ của thầy cô, bạn bè, người thân song sự giúp đỡ đó chỉ xuất hiện khi người học có nhu cầu. Thực tế đã có những tấm gương tự học vô cùng rực rỡ. Bác Hồ vĩ đại dù cả cuộc đời bận ba bận lợi không khi nào ngơi việc non sông, Người vẫn dành thời gian để tự học hàng chục ngoại ngữ, học những phong tục tập quán của hàng trăm dân tộc trên thế giới này. Hay những anh hùng lao động như Ngô Gia Khảm, Cù Thị Hậu,.. Các anh, các chị dù ngày đêm lo bom đạn quân thù vẫn không quên tìm tòi học hỏi để chế tạo ra những loại vũ khí, máy

móc, cách thức sản xuất tối ưu cho Tổ quốc. Trong công việc học tập của mỗi học sinh, dù học trên lớp hay học nhóm vẫn đòi hỏi mỗi người phải tìm cách thức để cá nhân lĩnh hội được trọn vẹn vấn đề mình cần tìm hiểu – đó là tự học.

Rõ ràng, tự học là quá trình đòi hỏi tính tự giác rất cao. Các thầy cô không quản lí kiểm tra, đánh giá. Bạn bè không so sánh, thúc giục,... Mỗi cá nhân phải tự vượt qua những cảm dỗ thông thường: ti vi, điện tử, giải trí,... để dành thời gian cho tự học.

Thông qua tự học, người học rèn cho mình khả năng làm việc tự lực. Nếu học trên lớp bạn có thể mượn vở bạn chép bài, thậm chí quay bài bạn khi kiểm tra. Nếu học nhóm, bạn có thể ỷ lại vào khả năng học tập của người khác. Nhưng tự học thì không. Để có được tri thức, kĩ năng, kĩ xảo, bạn phải tự đọc sách, tự thí nghiệm, tự làm bài, tự kiểm tra lí thuyết,... thậm chí tự liên hệ để tham quan học tập. Tức là "tự thân vận động" trong suốt quá trình học tập. Điều đó khá vất vả nhưng bạn sẽ được rất nhiều. Trước hết là ý thức và khả năng "tự lực cánh sinh", độc lập trong lao động không phải dựa dẫm ỷ lại vào ai. Qua đó bạn sẽ tự tin, mạnh dạn, trưởng thành hơn rất nhiều.

Bên cạnh đó, trong quá trình tự học, bạn cũng sẽ có điều kiện xem xét đúng sức học, kiểm tra đúng trình độ của bản thân. Học trên lớp, học nhóm, quá trình kiểm tra đánh giá mang tính đại trà, chịu tác động của nhiều yếu tố: sự trung thực của học sinh, độ bao quát kiến thức của đề bài, chút cảm tính trong cách đánh giá của giáo viên (ở các môn xã hội)... Vì vậy, sức học của người học được đánh giá qua đó chỉ mang tính tương đối. Nhưng nếu tự học, muốn tiến bộ thực sự, người học phải tỉnh táo, trung thực, đem so sánh những gì mình đã có được với yêu cầu của chương trình. Do đó việc đánh giá sẽ sát với tình hình thực tế hơn. Qua đâu, ta dễ dàng nhìn ra được thế mạnh, điểm yếu của mình và tìm cách khắc phục.

Tự học còn giúp chúng ta chủ động, linh hoạt về mặt thời gian. Bạn hiểu vấn đề này đã khá sâu, bạn có thể đi lướt. Vấn đề kia bạn chưa rõ, bạn có thể nán lại đầu tư hơn về thời gian. Bạn bị hỏng kiến thức phần này hôm nay, bạn sẽ học nó... Trong khi ấy, học trên lớp ta phải theo một chương trình cố định, khó thay đổi. Thời lượng cho mỗi vấn đề eo hẹp, đôi khi cứng nhắc. Học nhóm cũng phải đáp ứng yêu cầu thời gian cho số đông, không thể vì cá nhân mà thay đổi. Đó là chưa kể đến việc học nhóm các bạn dễ sa vào “buôn chuyện”, đi sớm, đi muộn, lãng phí thời gian, vỡ kế hoạch.

Rõ ràng, tự học bạn sẽ có khả năng tập trung cao hơn, không bị phân tán vì ngoại cảnh lớp học, những câu chuyện của bạn bè,... Qua đó, bạn có điều kiện theo đuổi những mục đích học tập của mình và hoàn thành đúng kế hoạch.

Tự học tạo ra những thói quen có ích. Thói quen dần ăn sâu vào tính cách, rèn cho ta một nhân cách tốt, luyện cho ta một tâm hồn trong sáng, rắn rỏi.

Với bao nhiêu lợi ích và hứng thú, tại sao bạn lại không tự học?

Vậy muốn tự học bạn phải tự học như thế nào?

Yêu cầu hàng đầu của tính tự học là tính tự giác. Bạn cần hiểu rõ tầm quan trọng của việc học tập, lợi ích và hứng thú của việc tự học. Lấy đó làm động lực bạn sẽ có ý thức tự học.

Và dù tự học cho phép linh hoạt về thời gian song ta cần lưu ý: làm gì cũng phải có kế hoạch. Bạn đưa ra mục đích, mục tiêu, yêu cầu cần có cho mỗi vấn đề. Dựa vào quỹ thời gian cá nhân và vốn kiến thức đã có bạn sắp xếp, lên lịch cho các hoạt động học tập của mình.

Song song với quá trình tự học là quá trình tự kiểm tra, đánh giá. Bạn phải luôn xem xét xem mình đã đảm bảo kế hoạch học tập chưa, đạt được bao nhiêu phần trăm yêu cầu đồng thời luôn chú ý phát hiện ưu điểm để phát huy và nhìn ra hạn cho để khắc phục.

Tự học có nhiều lợi ích và hứng thú nhưng không nên tuyệt đối hoá vai trò của nó đối với quá trình học tập của bản thân. Ta nên chú ý kết hợp hài hòa với các hình thức học khác: học trên lớp, học nhóm. Đặc biệt luôn khiêm nhường nhưng

không giấu dốt, xin sự giúp đỡ của thầy cô bạn bè người thân. Có như vậy, phương pháp tự học mới phát huy tối đa hiệu quả.

Tự học là một phương pháp học tiến bộ có khả năng phát huy tối đa tiềm năng của người học. Tự học đã và đang là phương pháp học của những người thành đạt. Trong tương lai, đây sẽ là cách học chủ yếu trong toàn xã hội.